

**UCHWAŁA NR L/400/23  
RADY GMINY HYŻNE**

z dnia 17 lutego 2023 r.

**w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych  
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40), w związku z art. 4<sup>1</sup> ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 165) **Rada Gminy Hyżne postanawia, co następuje:**

§ 1. Zatwierdza się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023-2025 w brzmieniu jak **załącznik** do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Hyżne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr L/400/23  
Rady Gminy Hyżne  
z dnia 17 lutego 2023 r.



**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI  
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH  
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII  
W GMINIE HYŻNE NA LATA 2023-2025**

Hyżne, luty 2023

## **SPIS TREŚCI:**

<b>I.</b>	<b>WSTĘP .....</b>	<b>3</b>
<b>II.</b>	<b>ORGANIZACJA PROGRAMU.....</b>	<b>5</b>
<b>III.</b>	<b>PODSTAWY PRAWNE .....</b>	<b>6</b>
<b>IV.</b>	<b>DIAGNOZA PROBLEMÓW .....</b>	<b>6</b>
<b>V.</b>	<b>REKOMENDOWANE DZIAŁANIA.....</b>	<b>12</b>
<b>VI.</b>	<b>CELE I ZADANIA PROGRAMU .....</b>	<b>13</b>
<b>VII.</b>	<b>SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU .....</b>	<b>15</b>
<b>VIII.</b>	<b>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU .....</b>	<b>15</b>
<b>IX.</b>	<b>ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....</b>	<b>15</b>
<b>X.</b>	<b>KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ .....</b>	<b>18</b>

## I. WSTĘP

Gmina Hyżne, podobnie jak inne gminy w kraju boryka się z problemami związanymi z zagrożeniami alkoholizmem czy narkomanią. Uzależnienia są poważnym problemem społecznym. Są nie tylko dotkliwe dla osoby uzależnionej i jej rodziny, ale także dla całej społeczności. Osoby uzależnione często powodują wypadki na drogach, wszczynają bójki i awantury oraz popełniają innego rodzaju przestępstwa. Ponadto uzależnienia generują także inne problemy społeczne takie jak bezrobocie, przemoc domowa czy ubóstwo. Należy dokładać wszelkich starań by przeciwdziałać uzależnieniom jak najwcześniej i pomagać osobom już tkwiącym w nałogu.

Osoby uzależnione najczęściej charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci, co skutkuje koniecznością korzystania z pomocy instytucji. Przedmiotem działania zarówno Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hyżnem jest m.in. umożliwianie osobom i rodzinom przewycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia, zapobieganie powstawaniu takich sytuacji, a także umacnianie rodzin.

Coraz częściej w środowisku obserwuje się również uzależnienia behawioralne, które nie mają związku z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Charakteryzują się powtarzającą utratą kontroli nad danym zachowaniem oraz kontynuowaniem go pomimo negatywnych konsekwencji, zaliczamy do nich m.in. seksoholizm, pracoholizm, zakupoholizm, bigoreksja, ortoreksja, tanoreksja.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4<sup>1</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;

- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii dotyczą w szczególności:

- 1) działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej;
- 2) leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych;
- 3) ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzoru nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczania niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzoru nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „*Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami*” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów. Rozmiary problemów związanych z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Koszty te szacowane są przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB, tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld. zł. Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia w „*Europejskim Raporcie Zdrowia*” (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne. Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową. Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne, w tym m.in.: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest,

by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym (samorządu gminnego). Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współuzależnionych. Zadania w zakresie redukcji szkód dotyczą wszystkich grup społecznych i stanowią usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży najczęściej w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

## **II. ORGANIZACJA PROGRAMU**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne, zwany dalej Programem, określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Budowanie w Gminie Hyżne spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień, opiera się na systemowym i konsekwentnym wdrażaniu programów profilaktycznych i terapeutycznych realizowanych we współpracy z różnymi podmiotami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te przedstawia niniejszy Program, uwzględniający rozwiązywanie problemów, które dotyczą uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych, w tym również nowych substancji psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”, a także przemocy związanej z uzależnieniem. Sposoby realizacji zadań określonych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Niniejszy program opracowany został w oparciu o obowiązujący stan prawny, tj. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025. Przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wykorzystano także publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii” oraz diagnozę lokalnych problemów społecznych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie realizowany przez następujące podmioty:

- 1) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem;
- 2) Urząd Gminy Hyżne;

- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem;
- 4) jednostki organizacyjne Gminy Hyżne;
- 5) szkoły;
- 6) parafie;
- 7) kluby sportowe;
- 8) osoby fizyczne i prawne;
- 9) podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Działania zaplanowane w ramach Programu stanowią nie tylko kontynuację zadań i przedsięwzięć zapoczątkowanych w minionych latach, ale także dają możliwość realizacji nowych sugestii i potrzeb środowisk realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Osoby, instytucje i organizacje pozarządowe, wnosząc swoje doświadczenia i inicjatywy w zapobieganie problemom alkoholowym, są integralną częścią powstałego w gminie Hyżne systemu pomocy osobom i rodzinom borykającym się z problemem uzależnień od alkoholu, problemów z narkotykami oraz przemocy w rodzinie. Program dostosowany jest do specyfiki problemów alkoholowych i problemów z narkotykami w gminie Hyżne i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Program uwzględnia również aspekty profilaktyczne i medyczno-rehabilitacyjne przeciwdziałania alkoholizmowi, przeciwdziałania narkomanii i opiera się na wiedzy dotyczącej:

- promocji zdrowego stylu życia,
- profilaktyki uzależnień,
- przeciwdziałania zagrożeniom,
- leczenia uzależnień,
- interwencji w przypadku przemocy w rodzinie,
- redukcji szkód społecznych spowodowanych uzależnieniem i współuzależnieniem, w tym pomocy społecznej udzielanej uzależnionym i ich rodzinom,
- integracji środowiskowej wśród osób prywatnych, instytucji i organizacji pozarządowych.

Realizowanie tych działań wymaga zaangażowania wielu środowisk i grup społecznych, konsekwencji w długofalowych działaniach i wprowadzania nowatorskich rozwiązań szczególnie w odniesieniu do pracy z dziećmi i młodzieżą. Efekty takiej pracy nie są spektakularne, ale podnoszą świadomość społeczeństwa oraz promują właściwe postawy młodych ludzi w perspektywie ich dorosłego życia.

### III. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4<sup>1</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- 6) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 7) Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- 8) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych,
- 9) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 11) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 13) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 –2025.

### IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW

W planowaniu i podejmowaniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemu, postaw społeczeństwa wobec alkoholu, wiedzy na temat zagrożeń wynikających z picia, a także od wielkości spożycia napojów alkoholowych. Aby zmierzyć się z problemami alkoholowymi na terenie gminy warto jest poddać dokładnej diagnozie ich skalę i specyfikę. Większość danych do diagnozy pozyskano z instytucji zajmujących się problemami alkoholowymi, jak też z instytucji, których kwestie związane z alkoholem stanowią tylko część ich działalności.

Obecną skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu przedstawiają poniższe dane.

#### Rodziny Korzystające z pomocy GOPS

Wyszczególnienie	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS (ogółem)	313	300	295	167	254
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS ze względu na alkoholizm	9	4	4	4	4



## **Mieszkańcy korzystający z pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawniczej**

2 października 2021 r. uruchomiono Centrum Integracji i Rozwoju „Stara Mleczarnia” w Hyżnem. Miejsce to wspiera mieszkańców z zakresu bezpłatnej pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawniczej.

Terapeuta ds. uzależnień przeprowadza konsultacje wstępne i rozmowy motywujące z osobami, które aktywnie używają substancji psychoaktywnych (leki, alkohol, narkotyki, itp.) oraz z osobami współuzależnionymi. Psycholog specjalizuje się w pracy z osobami dorosłymi cierpiącymi na zaburzenia lękowe, depresję, zaburzenia osobowości i zaburzenia psychiatryczne. Natomiast prawnik służy pomocą głównie w postępowaniach administracyjnych, cywilnych, karnych oraz rodzinnych. Ilość udzielonych konsultacji w 2022 r. przedstawia się następująco:

### **Pomoc psychoterapeutyczna ds. uzależnień**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>rok 2018</b>	<b>rok 2019</b>	<b>rok 2020</b>	<b>rok 2021</b>	<b>rok 2022</b>
Ilość udzielonych konsultacji	28	42	23	34	64

### **Pomoc psychologiczna**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>rok 2021 (od X 2021 r. do XII 2021 r.)</b>	<b>rok 2022</b>
Ilość udzielonych konsultacji	52	43

### **Pomoc prawnicza**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>rok 2021 (od X 2021 r. do XII 2021 r.)</b>	<b>rok 2022</b>
Ilość udzielonych konsultacji	34	58

### **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)**

Do zadań własnych gminy, na mocy art. 4<sup>1</sup> ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, należy powoływanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, na której spoczywa m.in. obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Na terenie Gminy Hyżne od wielu lat działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, która obecnie składa się z 5 osób, przeszkolonych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

### Działalność GKRPA w Hyżnem

Wyszczególnienie	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Liczba prowadzonych spraw o zastosowanie leczenia odwykowego	16	16	12	9	11
Liczba osób skierowanych do biegłych sądowych	6	8	1	3	6
Liczba spraw skierowanych do sądu o przymusowe leczenie odwykowe	4	2	1	3	7
Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego podjęcia leczenia	8	9	6	6	9

### Rynek alkoholowy w Gminie Hyżne

Zasady wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych reguluje:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- 2) Uchwała nr XVIII/140/20 Rady Gminy Hyżne z dnia 3 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Hyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz Uchwała Nr XXXIV/262/21 Rady Gminy Hyżne z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale dotyczącej określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Hyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- 3) Uchwała nr XXIII/191/20 Rady Gminy Hyżne z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Hyżne.

Wprowadzony uchwałą Rady Gminy Hyżne limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedstawia się następująco:

1. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży dla następujących rodzajów napojów alkoholowych:
  - 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - **14 zezwoleń**;
  - 2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - **10 zezwoleń**;
  - 3) powyżej 18% zawartości alkoholu - **10 zezwoleń**.
2. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży dla następujących rodzajów napojów alkoholowych:
  - 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - **3 zezwolenia**;
  - 2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - **3 zezwolenia**;

3) powyżej 18% zawartości alkoholu - **3 zezwolenia**.

Obecnie w Gminie Hyżne działa 12 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym jeden bar. Liczba aktualnie wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przedstawia się następująco:

- 1) **11 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5 % oraz piwo do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- 2) **9 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5 % do 18% do spożycia poza miejscem sprzedaży;
- 3) **9 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% do spożycia poza miejscem sprzedaży.
- 4) **1 zezwolenie** na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5 % oraz piwo do spożycia w miejscu sprzedaży.

Ponadto na terenie Gminy Hyżne na mocy Uchwały Nr XL/284/18 Rady Gminy Hyżne z dnia 25 maja 2018 r. obowiązuje ograniczenie w nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenie dotyczy sprzedaży prowadzonej między godziną 22:00 a 6:00.

Przedsiębiorcy, prowadzący działalność w zakresie sprzedawania i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy, zobowiązani są do składania oświadczeń o wartości sprzedanego alkoholu za rok poprzedni w terminie do 31 stycznia roku następnego. Wpływy ze sprzedaży napojów alkoholowych na przestrzeni ostatnich lat na terenie Gminy Hyżne przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych do 4,5 % oraz piwo	1 735 603,70 zł	1 822 300,12 zł	2 024 069,00 zł	1 804 900,11 zł	2 066 531,48 zł
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	145 988,27 zł	107 349,70 zł	122 666,87 zł	135 424,34 zł	195 716,90 zł
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu	1 099 563,42 zł	1 196 816,22 zł	1 275 392,81 zł	1 418 614,58 zł	1 585 530,81 zł
<b>SUMA</b>	<b>2 981 155,39 zł</b>	<b>3 126 466,04 zł</b>	<b>3 422 129,31 zł</b>	<b>3 358 939,03 zł</b>	<b>3 847 779,19 zł</b>

## Współpraca z Policją

Komisariat Policji w Tyczynie na terenie Gminy Hyżne realizuje zadania określone w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji, między innymi jest to ochrona bezpieczeństwa

i porządku publicznego w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych.

### Informacje uzyskane z Komisariatu Policji w Tyczynie

Wyszczególnienie	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Liczba nietrzeźwych kierowców	4	10	8	6	5
Liczba małoletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu	1	0	0	0	1
Liczba interwencji domowych dot. przemocy w rodzinie	68	37	39	39	32
Liczba założonych Niebieskich Kart, gdzie sprawca był pod wpływem alkoholu	15	6	8	16	8

### Współpraca z Izłą Wytrzeźwień w Rzeszowie

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane, między innymi, do usuwania następstw nadużywania alkoholu. W tym celu Rada Gminy corocznie podejmuje uchwałę, w której upoważnia Wójta Gminy do zawarcia porozumienia z Gminą Miasto Rzeszów w zakresie przyjmowania do Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie osób nietrzeźwych z terenu Gminy Hyżne.

Wyszczególnienie	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Liczba osób doprowadzonych i zatrzymanych do wytrzeźwienia na terenie Gminy Hyżne	8	3	10	8	9

### Wnioski:

Na podstawie wyżej przedstawionej analizy nasuwają się następujące spostrzeżenia w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom:

- 1) na przestrzeni ostatnich trzech lat znacznie zwiększyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Zadowolające jest jednak to, że nie rośnie liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS, w których występuje problem nadużywania alkoholu;
- 2) w zakresie działalności GKRPA w Hyżnem, w 2022 r. wzrosła liczba prowadzonych spraw o zastosowanie leczenia odwykowego, liczba osób skierowanych do biegłych sądowych, liczba spraw skierowanych do sądu o przymusowe leczenie, jak również liczba

osób zmotywowanych do dobrowolnego podjęcia leczenia. Być może wynika to z tego, że zwiększyła się świadomość ludzi o możliwości uzyskania wsparcia oraz łatwa dostępność specjalisty ds. uzależnień, który przyjmował co tydzień w Centrum Integracji i Rozwoju „Stara Mleczarnia” w Hyżnem;

- 3) w dalszym ciągu dużym zainteresowaniem cieszą się porady psychologiczne i prawnicze, które zostały wprowadzone w 2021 roku na terenie Gminy;
- 4) Znacząco zwiększyła się wartość sprzedaży napojów alkoholowych w punktach działających na terenie Gminy Hyżne w porównaniu do roku poprzedniego. Wiąże się to zapewne ze wzrostem cen alkoholi. W 2022 r. niemal wszystkie produkty podrożały ze względu na rekordową inflację. Na przykład piwo od początku roku podrożało o 12 proc., a producenci wódki 2 razy w ciągu roku podnosili ceny. Powołując się na dane firmy NielsenIQ w okresie październik 2021 r. - wrzesień 2022 r. konsumenci w Polsce na alkohol wydali rekordowe 46 mld zł, czyli o 7 proc. więcej niż rok wcześniej. Choć wydaliśmy więcej, to kupiliśmy mniej - ilość kupionego alkoholu w tym czasie spadła o 33 mln litrów. Ponadto w związku z podniesieniem akcyzy przez rządzących z każdym kolejnym rokiem ceny za alkohol będą wzrastać. Należy również nadmienić, iż w sierpniu 2021 r. rozpoczął swoją działalność na terenie gminy Hyżne punkt gastronomiczny, który oferuje sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% oraz piwa. Z uwagi na to, że w 2022 r. prowadził działalność przez cały rok, wartość sprzedaży w tym punkcie była większa w stosunku do roku ubiegłego o ok. 12 000,00 zł;
- 5) z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Tyczynie wynika, że w 2022 roku w stosunku do roku poprzedniego, liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie nieznacznie się zmniejszyła, a także dwukrotnie obniżyła się liczba założonych „Niebieskich Kart”, gdzie sprawca przemocy był pod wpływem alkoholu.
- 6) zgodnie z danymi otrzymanymi z Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie, w 2022 roku zatrzymano 9 osób nietrzeźwych, czyli o jedną osobę więcej niż w roku poprzednim. To potwierdza, że współpraca z Gminą Miasto Rzeszów w zakresie prowadzenia Izby Wytrzeźwień w Rzeszowie jest potrzebna i powinna być kontynuowana.

## V. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA

Głównym założeniem programów przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy powinno być ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem używania środków psychoaktywnych poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i terapią uzależnień, wzrost społecznej świadomości, przeciwdziałanie powstawaniu

i redukowaniu następstw używania substancji psychoaktywnych, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w jego realizację. Uzależnienia dosyć często występują równolegle, mogą mieć podobne przyczyny i zbliżone konsekwencje. Ze względu na rozległość i złożoność problemów występujących wśród osób używających substancje psychoaktywne, system udzielania pomocy musi obejmować wiele elementów mających na celu zwiększenie zdolności osób do utrzymywania abstynencji, poprawę umiejętności rozwiązywania problemów osobistych, prowadzenia zdrowego stylu życia oraz redukowanie zaburzeń somatycznych i psychicznych. Istotą programów musi być długofalowe działanie na rzecz zmiany nawyków i utrwalania prawidłowych wzorów zachowań i funkcjonowania w życiu społecznym, a nie tylko czasowa, potencjalna zmiana zachowania.

Analiza danych dotyczących spożywania alkoholu oraz problemów społecznych i zdrowotnych pokazuje, że istotnym czynnikiem sprzyjającym uzależnieniu jest wykluczenie społeczne, a konsekwencją nadmiernego używania alkoholu jest przemoc. Ważnym elementem Programu powinno być kontynuowanie dobrych praktyk oraz poszukiwanie nowych form współpracy pomiędzy służbami zobowiązanymi do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, a placówkami wsparcia dla osób uzależnionych, w celu zapewnienia właściwej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom. Wskazane jest, aby w latach 2023-2025 kontynuować realizację programów profilaktyki selektywnej, skierowanych do grup szczególnie narażonych na uzależnienie. Istotne będzie również realizowanie działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i środowisku społecznym. Niezbędne jest monitorowanie podejmowanych działań. Monitorowaniu podlegać będzie m.in. liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz usytuowanie punktów jego sprzedaży. We wszystkich środowiskach i grupach społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży należy w sposób ciągły prowadzić działania edukacyjne promujące styl życia bez nałogów i przemocy.

## **VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU**

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Hyżne, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

### **Cele strategiczne Programu:**

- 1) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii;
- 2) Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują;
- 3) Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

### **Cele szczegółowe (operacyjne) Programu:**

#### **1. Promowanie trzeźwości oraz wspieranie środowisk i postaw abstynenckich.**

- 1) współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami wspierającymi proces zdrowienia rodzin z problemami uzależnień;
- 2) tworzenie warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia (uprawianie sportu, zabawy, wypoczynku innych form spędzania czasu wolnego), oraz tworzenia warunków celem eliminowania uzależnień behawioralnych;
- 3) dofinansowanie działalności organizacji w których można w sposób wolny od zagrożenia uzależnieniem spędzać wolny czas;
- 4) dofinansowanie klubów sportowych, świetlic, zajęć sportowych, kółek zainteresowań oraz przedsięwzięć mających wpływ na ograniczenie zjawiska alkoholizmu.

#### **2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy.**

- 1) wspieranie i współfinansowanie różnego rodzaju zajęć i wydarzeń o charakterze społeczno-kulturalno-rekreacyjnym oraz innych przedsięwzięć mających wpływ na ograniczenie zjawiska alkoholizmu;
- 2) prowadzenie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży (półkolonia, wycieczki, zajęcia feryjne, obozy dla dzieci);
- 3) edycja programów profilaktycznych prowadzonych w szkołach podstawowych.

#### **3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.**

- 1) udzielanie informacji o grupach samopomocowych,
- 2) dofinansowanie terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) pomoc psychologa,
- 4) profilaktyka rodzinna – uczenie rodziców umiejętności wspierania abstynencji dzieci,
- 5) edukacja rodziców na temat zagrożenia jakim są narkotyki i inne środki psychoaktywne.

#### **4. Rozwijanie edukacji publicznej poprzez szkolenie przedstawicieli różnych zawodów (szczególnie sprzedawców alkoholu) w zakresie problemów uzależnień.**

#### **5. Kontrola przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy.**

#### **6. Pomoc dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw społecznych wspierających proces zdrowienia rodzin z problemami uzależnień.**

- 1) pomoc dla ruchów abstynenckich organizujących działania wspomagające trzeźwość i wychodzenie z różnego typu nałogów.

## **7. Zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii osób uzależnionych i współuzależnionych członków rodzin.**

- 1) informowanie osób uzależnionych o możliwości otrzymania wsparcia psychologicznego oraz terapeutycznego w Centrum Integracji i Rozwoju „Stara Mleczarnia” w Hyżnem,
- 2) występowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem z wnioskiem do Sądu o przymusowe leczenie i kierowanie na specjalistyczne leczenie odwykowe.

## **8. Niwelowanie negatywnych następstw nadużywania napojów alkoholowych poprzez współpracę z Izbą Wytrzeźwień w Rzeszowie.**

## **VII. SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU**

### **Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025:**

- 1) Uświadomienie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu oraz narkotyków;
- 2) Wzrost liczby młodych osób zaangażowanych w propagowanie pozytywnych wzorców zachowania;
- 3) Wzrost inicjatyw społeczności lokalnej podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi i narkomani zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży jak również pomocy osobom uzależnionym;
- 4) Wzrost świadomości mieszkańców gminy o możliwości uzyskania szeroko rozumianego wsparcia;
- 5) Pogłębienie wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem;
- 6) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej;
- 7) Zmiana stereotypów utrudniających świadczenie pomocy osobom tego wymagających.

## **VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU**

Realizacja celów i zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących głównie z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też pozostałych interesariuszy Programu.

## **IX. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

1. Do zadań GKRPA zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi należy:



- 1) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia;
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddawania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
- 3) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym podejmowanie procedur interwencyjnych na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy;
- 4) prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych w tym zakup materiałów edukacyjnych na potrzeby promocji zdrowia i profilaktyki (ulotek, broszur, plakatów, prenumerata czasopism);
- 5) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 6) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy Hyżne w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Hyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz z uchwałą w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Hyżne (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- 7) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 8) inicjowanie w środowisku lokalnym działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 9) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- 10) udział członków GKRPA w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. Przewodniczący Komisji planuje i organizuje jej pracę w szczególności w zakresie dokonywania merytorycznej oceny wniosków profilaktycznych dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w Programie, planowania badań diagnostycznych zjawisko uzależnień, monitorowania realizacji programów profilaktycznych.
3. Decyzje GKRPA w Hyżnem zapadają zwykłą większością głosów w obecności, co najmniej połowy składu Komisji.
4. Dla członków GKRPA w Hyżnem ustala się wynagrodzenie w wysokości 133,00 zł brutto, za:
  - 1) udział w posiedzeniu komisji;
  - 2) przeprowadzenie kontroli w punkcie sprzedaży napojów alkoholowych;
  - 3) przeprowadzenie kontroli w świetlicy profilaktyczno-wychowawczej;
  - 4) przeprowadzenie kontroli zgodności punktu sprzedaży napojów alkoholowych z Uchwałą nr XVIII/140/20 Rady Gminy Hyżne z dnia 3 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Hyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz Uchwałą Nr XXXIV/262/21 Rady Gminy Hyżne z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale dotyczącej określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Hyżne miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;
  - 5) każdorazowe reprezentowanie Komisji przed Sądem w sprawach inicjowanych przez GKRPA oraz zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.
5. Wynagrodzenie, dla członków GKRPA za udział w posiedzeniach będzie wypłacane na podstawie podpisanych list obecności. Wpłata wynagrodzenia dokonywana będzie na podstawie list wypłat – przelewem na wskazane konto osobiste, w terminie do 30 dni od dnia udziału w posiedzeniu lub innego zdarzenia.
6. Członkom Komisji będącym pracownikami Urzędu Gminy przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie delegacji służbowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 167) w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

7. Członkom Komisji nie będącym pracownikami Urzędu Gminy przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdami na szkolenia, seminaria, warsztaty, kursy, konferencje itp. związane z profilaktyką uzależnień na podstawie pisemnego oświadczenia potwierdzającego faktycznie poniesione koszty wyjazdu (podstawą do zwrotu kosztów podróży są bilety, rachunek za odbyte szkolenie lub nocleg).
8. Zabezpiecza się również środki finansowe na:
  - 1) opłatę za wydanie opinii psychologiczno-psychiatrycznej biegłych dla osób kierowanych przez GKRPA oraz przez Sąd Rodzinny, a także na opłaty sądowe;
  - 2) szkolenia, konferencje, delegacje, wyposażenie biurowe.

## **X. KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU I SPRAWOZDAWCZOŚĆ**

Kontrolę nad realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii sprawuje Rada Gminy.

Wójt Gminy Hyżne sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

## **Uzasadnienie**

Zgodnie z art. 4<sup>1</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zadaniem własnym gminy jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te obejmują m.in. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez Radę Gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023-2025 ujęto wszystkie ustawowo wymagane działania. Dodatkowo na wniosek członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem w programie wprowadzono zmianę dotyczącą ich wynagrodzenia. W dotychczas obowiązującym programie wynagrodzenie było ustalone w wysokości 13% najniższego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 25 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę i wynosiło 98,80 zł brutto. Wprowadzona zmiana zakłada wynagrodzenie w wysokości 133,00 zł brutto.